

Rechtbank Haarlem afhankelijk van Schiphol

“Bij ons heerst niet het recht van de sterken maar de sterkte van het recht.”

Feestrede
Minister-President op
22 maart jl. viering
50-jarig bestaan EU.

Vlak voor het slotpleidooi van 15 januari jl. in de schadeprocedure van Chipshol tegen Schiphol zijn alle ingewerkte rechters die al jaren de zaak behandelen en tussenvonnissen hadden gewezen, vervangen door nieuwe rechters. “Rechtbank Haarlem niet onafhankelijk” luidde de titel van mijn advertentie van 16 januari jl. in De Volkskrant en het Haarlems Dagblad. Naar aanleiding van de vervanging heeft Chipshol per 9 maart jl. een wrakingsverzoek ingediend. Inmiddels is bevestigd dat de rechtbank doet wat Schiphol wil, zoals gebleken tijdens de zitting van de wrakingskamer te Haarlem op 20 maart jl.

De wrakingskamer moest een oordeel vellen over collega's van dezelfde rechtbank en zelfs over haar eigen Bestuur. Heel vreemd. Zoiets moet toch een hogere, onafhankelijke instantie doen?

N.B. Namens Schiphol verzette advocaat Koeman zich heftig tegen herbenoeming van de oude rechters.

Het sprak dan ook vanzelf dat het wrakingsverzoek van Chipshol snel afgewezen is. Heel iets anders zijn de lange procedures die Chipshol heeft moeten voeren tegen de luchthaven, de provincie Noord-Holland, de gemeente Haarlemmermeer, VROM en de Luchtverkeersleiding Nederland. Deze duren nu al 7 jaar. Chipshol heeft er 7 gewonnen nl. 3 bij de Raad van State, het hoogste bestuursorgaan, 2 bij de rechtbank Haarlem en 2 bij het Gerechtshof te Amsterdam. Begin dit jaar kozen zowel de gemeente als de provincie, heel verstandig, voor een minnelijke regeling. Er lopen nog 3 schadeprocedures, nl. tegen Schiphol (€ 97 miljoen), Luchtverkeersleiding Nederland (€67 miljoen) en VROM (€ 31 miljoen). Al deze 10 procedures hebben te maken met Schiphol, de enige partij die een groot belang heeft bij de uitschakeling van Chipshol en daarvoor geen middel schuwt: bedrog, manipulaties en vertragsacties.

Daarbij spelen zowel financiële belangen als het prestige van de luchthaven een rol:

- De luchthaven is sedert 1995 een onroerendgoedbedrijf geworden, en de grote concurrent van Chipshol.
- Mijn paginagrote advertentie 12 jaar geleden in De Volkskrant tegen de 5e baan is mij niet in dank afgenomen. Vooral niet omdat deze Polderbaan, in 2003 door Cerfontaine doorgedrukt, een complete mislukking is geworden. Niet alleen voor de bewoners maar ook voor de KLM.
- Reeds in 1991 heb ik airport cities voorgesteld, de luchthaven mikte echter uitsluitend op vrachtareaal. Sinds kort gonst het rond het bureau van de CEO van Schiphol van de verhalen over airport cities, overigens geen één gerealiseerd zelfs niet ontworpen, terwijl Chipshol reeds in 1993 een inrichtingsplan voor de eerste fase van 40 ha. (totaal 200 ha.) gereed had.
- Zo zijn er meer voorbeelden, o.a. mijn voorstel voor een vrachtluchthaven in zee, verplaatsing van Zwanenburg naar de westrand van de Haarlemmermeer etc.

NB. Al deze voorstellen waren gebaseerd op mijn persoonlijk onderzoek van ca. 20 internationale mainports, waarover ik 5 rapporten geschreven heb, de luchthaven en V&W geen één.

Gigantische overmacht

Uiteindelijk zijn niet prestige en jalousie de métier doorslaggevend, maar grond- en concurrentieposities. Schiphol Real Estate is onze grootste concurrent geworden. Dat verklaart met name het conflict. Daarbij is sprake van een gigantische overmacht. Het is geen conflict tussen twee particuliere ondernemingen, maar van een oppermachtig staatsbedrijf met steun van 6 overheidsorganen. Zo'n machtsconcentratie van de Staat der Nederlanden tegen een particuliere onderneming is in de geschiedenis van het rechtswezen ongekend en ongehoord. Bovendien zijn de 10 procedures slepend, slopend en langdurig, gepaard met bedrog, machtsmisbruik en manipulaties. Slechts 2 voorbeelden:

1. De toenmalige staatssecretaris van V&W heeft de gemeente Haarlemmermeer in 2002 onder zware druk gezet om een onrechtmatig voorbereidingsbesluit (bouwverbod) te nemen en daarvoor zelfs een financiële vrijwaring toegezegd

(inmiddels betwist door de landsadvocaat). Daarbij adviseerde de advocaat van de luchthaven, Koeman, hoe een evident onrechtmatig besluit juridisch het best gelegitimeerd kon worden.

2. De LVNL heeft 9 jaar volgehouden dat bebouwing van het Groenenberg-terrein naast de Aalsmeerbaan “desastreus gevolgen” voor de bereikbaarheid van Schiphol zou hebben hetgeen tot het onterechte bouwverbod, door Cerfontaine aangevraagd, geleid heeft. Kort na de veroordeling van de luchthaven op 12 januari 2005 tot vergoeding van alle schade, draaide de LVNL op verzoek van Schiphol 180 graden en leverde bebouwing geen problemen meer op.

Gelet op deze jarenlange misleiding en vertragsacties heeft Chipshol een schadeclaim tegen de LVNL ingediend. Op 18 september jl. was daarover een comparitie onder leiding van rechter Monster, die twee jaar eerder de luchthaven veroordeeld had tot vergoeding van alle schade wegens oplegging van het bouwverbod. In deze zitting stelde mr. Monster klip en klaar hoe hij over deze zaak denkt: “Rechter Monster zei dat hij aan de ene kant maar moeilijk kan geloven dat er boeven bij de overheid zitten maar dat hij zich aan de andere kant goed kan voorstellen dat Chipshol zich ontielig voelt tegengewerkt.” (Haarlems Dagblad, 19 september 2006)

Ondanks de tegenstrijdige mededelingen van de LVNL hield deze vol altijd juist gerapporteerd te hebben. De rechter stond daarop toe dat een buitenlandse deskundige een rapport over deze “desastreus gevolgen” mocht uitbrengen. Uit dit rapport van het gezaghebbende Engelse bureau Cyrrus Associates blijkt dat van desastreus gevolgen geen sprake is, integendeel: het gehele plan van Chipshol levert geen enkel probleem op. De jarenlange bewering van de LVNL dat er niet gebouwd kan worden, is uit de duim gezogen.

Toeval?

Dit voor de LVNL en Schiphol desastreus Cyrrus-rapport werd op 12 december jl. door Chipshol bij de rechtbank ingediend. Kort daarop bleken niet alleen mr. Monster, maar alle 3 ingewerkte rechters vervangen. Toeval, verklaarde de president van de rechtbank in het FD van 16 januari jl.: “Dat er nu drie rechters tegelijk zijn vervangen is toeval, stelt hij. Het is onderdeel van het personeelsbeleid van de rechtbank.” Dat klopt echter niet met het loopbaanbeleid, zoals weergegeven in het jaarverslag van de rechtbank Haarlem 2004: “Voor rechters geldt dat zij in principe om de vier jaar rouleren en in een andere sector worden geplaatst. Dit gebeurt in (onderstreping JP) overleg en op basis van inventarisatie van wensen in functionerings- en jaargesprekken.” Twee rechters blijken veel eerder dan na 4 jaar te zijn vervangen en mr. Monster is al 7 jaar niet van sector verwisseld. Overigens geldt het roulatiebeleid niet voor vice-presidenten zoals mr. Monster en rechters boven de 50 jaar. Het is gebruikelijk dat oudere rechters rouleren ter wille van jonge rechters, die ervaring moeten opdoen. De nieuwe rechter Ruitinga is echter een oude rechter. De opgegeven reden van vervanging geldt dus voor geen enkele van de 3 rechters. Bovendien is gelijktijdige vervanging van 3 rechters, die al tussenvonnissen hebben gewezen, vlak voor het slotpleidooi abnormaal. Nergens zijn daarvan voorbeelden bekend. Is er voor staatsbedrijf Schiphol een apart regime?

Evenmin klopt Bakker's mededeling: “Elke rechter die rouleert zal een aantal complexe zaken achter zich laten.” Hiertoe verwijs ik naar het artikel in NRC d.d. 24/25 maart jl. getiteld “Bij horror tandarts Hok Tong K op het keukenkrukje”. Ik citeer: “Eén van de drie rechters gaat binnenkort met pensioen, voor die tijd moet de zaak afgehandeld zijn.” Dus niemand van de 3 rechters wordt aan het slot vervangen, ze moeten de zaak afmaken: zelfs de rechter die binnenkort met pensioen gaat. Heel belangrijk is verder dat rechters niet zonder hun instemming overgeplaatst mogen worden: het zou een ernstige bedreiging zijn van rechterlijke onafhankelijkheid en onpartijdigheid indien overplaatsing ook maar de schijn zou wekken iets te maken te hebben met de zaak of de opstelling van de rechter. Aldus een recente publicatie van de Raad voor de Rechtspraak. Echter uit KPMG-onderzoek blijkt dat roulatie ook wel wordt ingezet als een verkapt sanctie voor moeilijk te corrigeren rechters. Saillant is dat de president van de rechtbank in een brief van 7 maart desgevraagd toegeeft dat de roulatie “niet de voorkeur had van mr. Monster.”

NB. Zijn bewering dat de vervanging van mr. Monster c.s. een bedrijfsbelang zou zijn, is ongeloofwaardig. Welk organisatorisch belang is gediend bij vervanging van alle 3 ingewerkte rechters vlak voor het slotpleidooi. Alle rechtbanken klagen al jarenlang over overbelasting, die zo alleen maar toeneemt. Geen wonder dat er zoveel rechter-plaatsvervangers nodig zijn.

Waarom deze vervanging?

Omdat mr. Monster de wederpartijen herhaaldelijk heeft veroordeeld en zich zo stellig heeft uitgelaten over de tegenwerking van Chipshol. Wanneer is tot vervanging besloten? Volgens de president reeds in september 2006. Het sectorhoofd, mevrouw Smit, die volgens de president deze beslissing genomen heeft, verklaarde dit aanvankelijk eveneens maar trok deze verklaring later in. Over deze datum wordt kennelijk niet de waarheid gesproken. Waarom is het besluit niet aan Chipshol meegedeeld? Waarom deze geheimhouding? Welnu, om Chipshol in de val te laten lopen. Het was de bedoeling dat onze advocaten hun pleidooi zouden opstellen in de veronderstelling dat veel punten bij de rechters bekend zouden zijn, dus niet vermeld behoeften te worden. Dat betekende een groot nadeel omdat de nieuwe rechters dan hun onjuiste vonnis zouden vellen door gebrek aan kennis van zaken. Des te ernstiger, omdat er in deze uitzonderlijke procedure geen hoger beroep mogelijk is. De geheimhouding van de vervanging is dus geen foutje, zelfs geen kardinale fout, maar daarin is de rechtbank echt ‘fout’.

Hiermee kom ik terug op het begin van deze advertentie: de wraking van de nieuwe rechters. Zoals gezegd hadden wij een afwijzend vonnis voorzien. In alle redelijkheid kan toch niet verwacht worden dat ondergeschikten hun eigen bestuur veroordelen?

De vooringenomenheid van de voorzitter van de wrakingskamer bleek al uit zijn insinuerende openingswoorden: “Rechter Roell zei dat de wraking op twee pijlers rust. Gesteld dat er een duivels sturend orgaan is dat dit regelt dan ben je er nog niet. Dan moet ook de nieuwe combinatie van rechters aan de leiband lopen van een hogere macht,” aldus het FD van 21 maart jl. Met geen enkel woord is hij inhoudelijk ingegaan op het pleidooi van mr. Kaaks.

Op mijn vraag hoe het mogelijk is dat de nieuwe rechters Toornend handhaven als deskundige terwijl het Hof, een hogere instantie, geoordeeld heeft dat hij als deskundige niet aanvaardbaar is wegens partijdigheid, is evenmin ingegaan.

Weliswaar was de behandeling door de wrakingskamer onbevredigend, zo niet ontoelaatbaar, maar in minstens één opzicht nuttig. Daartoe citeer ik wederom hetzelfde artikel: “Curieus was ook dat de advocaat Niels Koeman van Schiphol gisteren de plotselinge roulatie bij de rechtbank kwam verdedigen.” Hij verzette zich zelfs “tegen herbenoeming van de oude rechters.” (FD, 24 maart jl.). Toch verwonderlijk dat Schiphol zich zo heeft blootgegeven en kennelijk van de nieuwe rechters een veel lagere schadeveroordeling verwacht dan van de oude. Daaruit kan tevens worden afgeleid dat de rechtbank bereid is aan alle wensen van Schiphol te voldoen, met andere woorden aan de leiband van de luchthaven loopt.

Tenslotte. Het is opmerkelijk dat het Bestuur van de Rechtbank zich met tegenstrijdige, onaannemelijke verklaringen voor de vervanging in allerlei bochten wringt. Daarover zal een getuigenverhoor uitkomst moeten bieden, waartoe Chipshol terstond na de zitting besloten heeft.

Samen leven en samen werken moet, maar samenspannen mag niet zeker niet tussen een staatsbedrijf en rechters bezoldigd door de Staat der Nederlanden. “There is something rotten in the state.”

Drs. J. Poot (82)
Oprichter Chipshol-groep (1986)
en Eurowoningen (1960)

Rechtbank-soap

Schiphol c.s. vs. Chipshol

- Rechters Monster c.s. veroordelen Schiphol begin 2005 tot schadevergoeding;
- Deskundigen Chipshol ramen schade op € 97 miljoen;
- Deskundigencommissie Toornend c.s. raamt schade op € 17 miljoen;
- Hof Amsterdam oordeelt dat Toornend niet onpartijdig is en niet aanvaardbaar is als deskundige;
- Tijdens zitting schadeprocedure merkt rechter Monster op dat hij zich goed kan voorstellen dat Chipshol zich “ontiegelijk voelt tegengewerkt.”
- Rechters Monster c.s. vlak voor slotpleidooi vervangen door 3 nieuwe rechters;
- Nieuwe rechters handhaven Toornend als deskundige;
- Chipshol wraakt nieuwe rechters;
- Schiphol verzet zich tegen wraking en de herbenoeming rechters Monsters c.s.
- Rechtbank wijst wraking af.

